

انقلاب اسلامی ایران و رشد نگرانی های ضدآرمانی در جامعه

گفتگوی رادیوزمانه با مهرداد درویش پور *

نسل جوان در ایران با اینکه میلش به تغییر زیاد است اما ارزیابی اش این است که نسل پیشین انقلابی را صورت دادند که نتیجه اش برای نسل جوان فلاکت بار بوده است.

گروه های مختلف با انگیزه های گوناگونی در انقلاب ۵۷ شرکت کردند. اما عده ای بر این باورند که انقلاب دزدیده شد، گروهی بر این باورند که انقلاب از اساس امری غیرضروری بود و عده ای معتقدند نتایج انقلاب همان بود که باید صورت می گرفت و از اسلامی شدن آن هم حمایت کردند.

همچنین برخی بر این باورند که در دوران گذشته، انقلابیون می بایست به سخنان بختیار گوش فرا می دادند و به جای ریشه کن کردن رادیکال حکومت گذشته از طریق گام به گام و اصلاحات، حکومت را تغییر می دادند. اما نسل انقلابی آن روز جز به انقلاب راضی نبود.

امروز شعارهای سرنگونی رادیکال و قهری حکومت اسلامی هرچند آرزوی همگان هم باشد کمتر هواداری را دور خود جمع می کند. و تجربه جنبش سبز نشان دهنده آن است که جوانان بیشتر ترجیح دادند از طریق مسالمت آمیز به تغییر شرایط بپردازند. پرسش اینجاست که دلیل عدم رجعت جوانان به شعارهای انقلابی برای سرنگونی ناگهانی حکومت چیست؟ آیا دلنگرانی از ناروشنی نتایج تغییرات باعث این محافظه کاری است؟

مهرداد درویش پور در گفتگویی با رادیوزمانه به این پرسش ها اینگونه پاسخ می دهد: "اینکه گفته شده انقلاب ایران یکی از آخرین انقلاب های کلاسیک به معنای دقیق کلمه است به این معنی است که در انقلاب های کلاسیک برانداختن کامل یک حکومت و جابجایی قدرت از طریق یک قیام مردمی صورت می گیرد. در این انقلاب ها شکاف بین دولت و ملت انقدر گسترده است که ما شاهد قیام های قهری یا مسلحانه یا کاملاً ساختار شکن هستیم که با تصرف قهری قدرت سیاسی این جابجایی صورت می گیرد. انقلاب ایران چه از نظر میزان و ابعاد شرکت مردم و چه از نظر شکاف آشتی ناپذیر بین ملت و قدرت و چه از نظر برافتادن کامل و قهری قدرت سیاسی، آخرین نمونه انقلاب های نوع کلاسیک شناخته

شده است و بعد از آن ما شاهد نوع دیگری از تحولات سیاسی هستیم که یا از نوع مسالمت آمیز هستند یا از نوع مخملی یا از نوع تحولاتی که در شیلی و ... شاهد آنها هستیم. یعنی یا این تحولات محصول به توافق رسیدن با جناح حاکم بوده یا بخشی از جناح حاکم توانسته در طول این انقلاب ها به اپوزیسیون بپیوندد و تعادل قدرت را برهم بزند.

درویش پور در ادامه این گفتگو انقلاب ایران را یک انقلاب واپسگرایانه می خواند که به نگرانی های ضدآرمانی در جامعه منجر شده است. او می گوید: " اگر در مجموع نگاه کنیم انقلاب اسلامی ایران در بسیاری از زمینه ها با نوعی واپسگرایی، بازگشت به هزاره گرایی و استقرار یک حاکمیت دینی واپسگرا و شبه طالبانیستی همراه بوده است. از این جهت پیامدهای آن به ویژه برای زنان از همیشه بدتر بوده است.

به گفته درویش پور تحت حاکمیت جمهوری اسلامی جامعه در بسیاری از زمینه ها به عقب رفته و همین امر نگرانی ضدآرمانی ایجاد کرده است که به ویژه بر نسل جوان تاثیر فراوان داشته است. او می افزاید: " این نگرانی در ایران بسیار قدرتمند است. حتی نسل من که در انقلاب شرکت کرده است اکنون حسی دوگانه دارد. اگرچه این امر را خوب می داند که برای مبارزه با استبداد پهلوی مبارزه کرده اما حتی در این نسل هم پشیمانی دیده می شود. به گفته دیگر، مردم به سادگی حاضر نیستند گام های بسیار پرهزینه بردارند. بلکه یک نوع نگرانی ضد آرمانی در آنها وجود دارد که نکند انقلاب کنند و نتیجه آن مورنظرشان نباشد. همین نگرانی باعث شده نوعی محافظه کاری و رویکرد تحولات تدریجی در مردم شکل بگیرد. به ویژه در طبقه متوسط ایران این نگرانی های ضدآرمانی " بسیار قوی است. "

او تمایل جوانان و نسل امروزی های ایران را نسبت به جنبش های مسالمت آمیز اینگونه ارزیابی می کند: " نسل جوان در ایران با اینکه میلش به تغییر زیاد است اما ارزیابی اش این است که نسل پیشین انقلابی را صورت دادند که نتیجه اش برای نسل جوان فلاکت بار بوده است. درست است که آن نسل خودشان هم قربانی شده اند اما این جریان را انتخاب کرده اند. این در حالی است که نسل فعلی، قربانی انتخاب پدران و مادرانش است. از این رو تمایل جوانان به یک حرکت انقلابی بسیار کمتر است. آنها سعی می کنند با فرهنگ مسالمت آمیز، جنبشی تحول طلب را جستجو کنند و شاید بیشتر به دنبال انقلاب های مخملی در جامعه باشند تا انقلاب های کلاسیک و پرهزینه. در لینک زیر می توانید به این مصاحبه گوش فرا دهید

http://www.zamahang.com/podcast/2010/20130210_57Revolution_MehrdadDarvishpour_ZahraBagheriShad.mp3